

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Janou Kubenovou v právní věci žalobce: **Bc.**, bytem, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1/376, 128 01 Praha, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/7516/13/9S-JMK, sp. zn. SZ/1150/2013/9S-JMK,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou žalobou žalobce napadá rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 7. 2013, č. j. MPSV-UM/7516/13/9S-JMK, sp. zn. SZ/1150/2013/9S-JMK, kterým bylo podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád) zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Brně, Kontaktní pracoviště Brno-město (dále jen správní orgán prvního stupně) ze dne 9.4.2013, č. j. MPSV-UP/561478/13/AIS-SSL, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím správního orgánu prvního stupně žalobci nebyl přiznán příspěvek na péči s odůvodněním, že žalobce nelze podle ust. § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o sociálních službách) považovat za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby, protože z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepotřebuje každodenní pomoc nebo dohled alespoň ve 3 oblastech základních životních potřeb posuzovaných dle ust. § 9 zákona o sociálních službách.

Žalobce v žalobě namítá nesouhlas s rozhodnutím žalovaného a žádá o přehodnocení lékařského posudku a vydání nového rozhodnutí. Žalobce poukazuje na lékařské zprávy z roku 2013, z nichž vyplývá, že od listopadu 2012 u něj došlo ke zhoršení zdravotního stavu a že tento se nadále zhoršuje. Žalobce považuje za nepřijatelný postup, kdy posudková komise nezohlednila lékařské zprávy od praktického lékaře, který zná zdravotní stav žalobce, a vycházela pouze z částí některých lékařských zpráv, aniž by žalobce viděla. Žalobce poukazuje na výsledky sociálního šetření ze dne 30.10.2012, kde jsou popsány body, se kterými žalobce potřebuje pomoci.

Žalobce poukazuje na zákon o sociálních službách, který stanoví, že při hodnocení se posuzuje, zda je osoba schopna dlouhodobě, samostatně, spolehlivě a opakovaně rozpoznat potřebu úkonu, úkon fyzicky provádět obvyklým způsobem a kontrolovat správnost provádění úkonu, že pokud je osoba schopna zvládnout některý z úkonů uvedených v zákoně v odstavcích jen částečně, považuje se takový úkon pro účely hodnocení za úkon, který není schopna zvládnout, a že k provedení úkonu s použitím kompenzační pomůcky se přihlíží jen v případech stanovených ve vyhlášce.

Žalobce zásadně nesouhlasí se závěrem posudkové komise, že žalobce není soběstačný pouze ve dvou bodech základních lidských potřeb (osobní aktivity, péče o domácnost) a namítá, že kromě těchto dvou oblastí životních potřeb nezvládá další životní potřeby.

Žalobce s poukazem na lékařské zprávy z roku 2013 z oboru psychiatrie, endokrinologie, od očního a od praktického lékaře namítá, že nezvládá mobilitu, konkrétně že nemůže sejít schody, vyhledává pouze výtahy, nemůže bez opatrovníka chodit sám po venku, potřebuje doprovod, který jej dopravuje autem do práce a z práce, venku pocítuje nejistotu a závratě, veškeré aktivity může dělat pouze vsedě nebo vleže, po návratu není schopen sedět, chodit ani sejít nebo vyjít schody. Žalobce namítá, že při vertikalizaci u něj dochází k rozkladu obrazu do kostiček, závratím, zvracení, rozostření zraku, kolapsu, popř. bezvědomí. Žalobce dále namítá, že má nejistou chůzi, třes celého těla a nohou, že je zesláblý. Pokud jede žalobce MHD s doprovodem, namítá, že si potřebuje sednout z důvodu závratí.

S poukazem na tytéž lékařské zprávy žalobce namítá, že nezvládá činnosti v oblasti orientace – má výpadky krátkodobé paměti a poruchu vizuální pozornosti, zapomíná, zda si vzal léky a rovněž zapomíná na činnosti, které měl vykonat. Žalobce namítá, že upadá do bezvědomí, naráží do věcí, zakopává, několikrát spadl ze schodů, má špatnou prostorovou orientaci, při únavě a bolestech se mu zrak zhorší, že není schopen zaostřit a vidí v mlze, na levé oko vidí velmi špatně, od dubna 2013 má zhoršené periferní vidění.

Žalobce dále namítá, že nezvládá činnosti v oblasti tělesné hygieny a v oblasti oblékání a obouvání, resp. pouze s velkými obtížemi a s pomocí opatrovníka vsedě nebo vleže (z důvodu závratí nic neprovádí vestoje). Namítá, že sprchování a osobní hygienu provádí pouze vsedě na zemi a že při čištění zubů denně zvrací. Rovněž oblékání a obouvání žalobce provádí pouze vsedě na podlaze za pomoci opatrovníka.

Žalobce namítá, že nezvládá zcela péči o zdraví, namítá, že v bezvědomí nebo v Addisonské krizi jej křísí opatrovník nebo sousedé. Namítá, že často zapomíná, jestli si vzal léky a kdy, v bezvědomí se o sebe nemůže postarat a nemůže se na sebe spoléhat.

Žalobce namítá, že mu dělá potíže rovněž příprava potravy a její přijímání. Namítá, že si není schopen sám uvařit, otevřít konzervu, láhev – vše mu musí být otevřeno opatrovníkem nebo rodinou, voda je mu nošena na stůl, veškeré nákupy a jídlo mu zajišťuje opatrovník a rodina.

Žalobce je toho názoru, že jeho případ je natolik komplikovaný jeho zdravotním stavem, že by se mělo vzít v úvahu, že po návratu ze zaměstnání není schopen zvládnout do dalšího rána v podstatě žádný bod ze seznamu základních životních potřeb ani s pomocí opatrovníka. Žalobce vyjadřuje nesouhlas s dosavadním výsledkem posudkové komise a žádá o přehodnocení celého posudku.

Žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě ze dne 16.9.2013 odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí, když zcela setrval na svém právním stanovisku zde uvedeném. Žalovaný se domnívá, že žaloba není důvodná a navrhuje soudu, aby byla zamítnuta.

V reakci na vyjádření žalovaného byla soudu doručena replika, v níž žalobce setrvává na své argumentaci vyjádřené v žalobě, že jeho zdravotní stav nebyl posouzen objektivně na základě lékařských nálezů, popř. že se vycházelo jen z částí nálezů nebo zastaralých vyšetření, které neodráží současný zdravotní stav. Žalobce namítá, že v žádném posudku nejsou zohledněny stavy bezvědomí, ačkoli lékařské zprávy (endokrinologie ze dne 3.6.2013, psychiatrie z roku 2013, zpráva praktického lékaře MUDr. ze dne 1.2.2013) se o nich zmiňují. Žalobce namítá, že ve vyjádření žalovaného není žádná zmínka o zprávě MUDr. ze dne 1.2.2013, v níž je podrobně popsán zdravotní stav žalobce včetně popisu činností, které není schopen zvládat sám nebo jen s pomocí nebo s obtížemi, ačkoli tato zpráva byla k dispozici i v odvolacím řízení, a namítá, že podle vyjádření žalovaný vycházel ze zprávy ze dne 19.4.2012.

Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobce dne 18.5.2012 podal u správního orgánu prvního stupně žádost o příspěvek na péči. Dne 30.10.2012 bylo provedeno sociální šetření pracovníci správního orgánu prvního stupně, při kterém byla zjišťována schopnost samostatného života žalobce v přirozeném sociálním prostředí. Následně dne 2.1.2013 bylo na základě žádosti správního orgánu prvního stupně provedeno posouzení stupně závislosti Městskou správou sociálního zabezpečení Brno-město s výsledkem, že žalobce potřebuje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pomoc při dvou základních životních potřebách (osobní aktivity a péče o domácnost), a proto není osobou, která se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Po obdržení posudkového závěru bylo žalobci umožněno se vyjádřit k podkladům pro rozhodnutí. Této možnosti žalobce využil a dne 25.2.2013 správnímu orgánu prvního stupně odeslal nové podklady. Posudkový lékař na základě těchto podkladů neshledal důvod ke změně posudkového závěru. Dne 9.4.2013 správní orgán prvního stupně vydal rozhodnutí č. j. MPSV-UP/561478/13/AIS-SSL, kterým žalobci nebyl přiznán příspěvek na péči. Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání. V rámci odvolacího řízení byl na žádost žalovaného na základě projednání, jež se konalo v nepřítomnosti žalobce dne 17.7.2013, vypracován posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, detašovaného pracoviště v Brně (dále jen PK MPSV), dle něhož v případě žalobce nejde o osobu, která se považuje za závislou na pomoci jiné osoby, jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby, není však neschopna zvládat alespoň tři nebo čtyři základní životní potřeby. Následně bylo žalobci umožněno vyjádřit se k podkladům rozhodnutí, této možnosti však nevyužil. Rozhodnutím žalovaného ze dne

20.12.2012, č. j. č. j. MPSV-UM/7516/13/9S-JMK bylo odvolání žalobce zamítnuto a napadené rozhodnutí potvrzeno.

Soud konstatuje, že žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, dále jen s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.), jde o žalobu přípustnou (§ 65, § 68, § 70 s. ř. s.).

V souladu s § 75 odst. 1, § 2 s. ř. s. přezkoumal Krajský soud v Brně napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházející jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Předmětná věc byla projednána bez nařízení jednání, neboť byly splněny zákonné podmínky ve smyslu § 51 odst. 1 s. ř. s.

Žaloba není důvodná.

Podmínky nároku na příspěvek na péči stanoví část druhá, hlava I. ust. § 7 zákona o sociálních službách. Podle ust. § 7 odst. 1 zákona se příspěvek poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Podle ust. § 7 odst. 2 citovaného zákona má na příspěvek nárok osoba uvedená v ust. § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle ust. § 8.

Stupeň závislosti posuzuje podle ust. § 25 odst. 2 a ust. § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách na základě žádosti správního orgánu prvního stupně příslušný orgán Okresní správy sociálního zabezpečení, v odvolacím řízení potom Ministerstvo práce a sociálních věcí, které má pro tento účel zřízeny, resp. využívá, posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Posudková komise MPSV při posouzení stupně závislosti zpracovává posudek ve formě kvalifikovaného podkladu pro rozhodnutí, v němž je dokumentován proces pořízení posudku, posudkový závěr a jeho odůvodnění.

Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 3.2.2010, č. j. 3 Ads 77/2009 - 60, dostupný na www.nssoud.cz), na posudek závislosti osoby na péči je třeba nahlížet jako na kterýkoli jiný důkazní prostředek, neboť se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoli odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezbavuje je to povinnosti hodnotit provedené důkazy ve správním řízení a tudíž i správnost posudků z hlediska jejich úplnosti a přesvědčivosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009 - 60, dále také rozsudek ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009 - 104, dostupné na www.nssoud.cz). Jinak řečeno, správní orgán nemůže bez dalšího převzít závěr posudkové komise jako pravdivý, aniž by se úplností a přesvědčivostí jejího posouzení zabýval. Základním předpokladem pro to, aby správní orgán mohl vyhodnotit přesvědčivost a úplnost předloženého posudku, je přezkoumatelnost posudku vzhledem k jeho zákonem

stanoveným podkladům vymezeným v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách (které platí jak pro posudek v prvoinstančním, tak i v odvolacím řízení). Správní orgán musí vycházet z posudku, který obsahuje nejen výrok, ale který musí být řádně a přesvědčivě odůvodněn s odkazem na doložený nález ošetřujícího lékaře, výsledek sociálního šetření, výsledek funkčních vyšetření, popř. výsledek vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (srov. rozsudek ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009 – 63, dostupný na www.nssoud.cz). K závěrům o úplnosti a přesvědčivosti posudku správní orgán tedy může dospět jen tehdy, pokud se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník řízení uplatňující nárok na příspěvek na péči.

Soud konstatuje, že v daném případě se žalovaný v průběhu odvolacího řízení správně v souladu s ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, obrátil na Posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí za účelem posouzení stupně závislosti žalobce. PK MPSV následně postupovala v souladu s ust. § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, když při vypracování posudku byly zohledněny jak výsledky sociálního šetření ze dne 30. 10. 2012, tak zdravotní dokumentace žalobce doložená nálezy ošetřujících lékařů (zprávy praktického lékaře, nálezy z psychologického, psychiatrického, očního, neurochirurgického a endokrinologického vyšetření).

Pokud žalobce v žalobě namítá, že při posouzení jeho zdravotního stavu nebyl brán zřetel na aktuální zprávy jeho praktického lékaře, soud se s touto námitkou neztotožnil. Soud připouští, že přímo v rozhodnutí žalovaného (zřejmě z důvodu nepozornosti) není uvedeno, že by posudková komise při zhodnocení zdravotního stavu žalobce vycházela z lékařské dokumentace praktické lékařky žalobce z roku 2013, resp. vyplývá z něj, že bylo vycházeno z lékařské zprávy ze dne 19. 4. 2012, ze samotného posudku PK MPSV (konkrétně na str. 2) je však zcela zřejmé, že žalobcem zmíněná lékařská zpráva praktické lékařky MUDr. ze dne 1. 2. 2013 byla při posudkovém zhodnocení zohledněna. Pokud posudková komise dospěla v případě zvládání některých činností k odlišným závěrům, než které vyplývají z této lékařské zprávy praktické lékařky, tyto závěry vždy přesvědčivě odůvodnila (viz níže).

Soud nepovažuje za případnou argumentaci žalobce odkazující na části zákona o sociálních službách, resp. prováděcí vyhlášky Ministerstva práce a sociálních věcí č. 505/2006 Sb. Pokud žalobce namítá, že podle těchto předpisů se při posouzení schopnosti zvládat základní životní potřeby přihlíží k tomu, zda je osoba schopna dlouhodobě, samostatně, spolehlivě a opakovaně rozpoznat potřebu úkonu, úkon fyzicky provádět obvyklým způsobem a kontrolovat správnost provádění úkonu, že pokud je osoba schopna zvládnout některý z úkonů uvedených v zákoně v odstavcích jen částečně, považuje se takový úkon pro účely hodnocení za úkon, který osoba není schopna zvládnout, a že se přihlíží k provedení úkonu s použitím kompenzační pomůcky jen v případech stanovených ve vyhlášce, soud konstatuje, že tato argumentace žalobce vychází z právní úpravy účinné pouze do 31. 12. 2011, přičemž v daném případě bylo řízení o žádosti o příspěvek na péči zahájeno až dne 18. 5. 2012, tj. za účinnosti úpravy nové. Právní úprava účinná ode dne 1. 1. 2012 již přitom žádné z těchto ustanovení neobsahuje.

Co se týče vlastního hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, žalobce v odvolání i v žalobě namítal, že kromě základních životních potřeb osobní aktivity a péče o domácnost, u nichž byla posudkovou komisí uznána závislost, nezvládá navíc základní životní potřeby mobilita, orientace, tělesná hygiena, oblékání a obouvání, péče o zdraví a stravování.

Ačkoli žalobce u jednotlivých základních životních potřeb jmenuje seznamy činností, které mu subjektivně dělají potíže, a zároveň u každé základní životní potřeby odkazuje na seznam lékařských zpráv ošetřujících lékařů, z nichž podle jeho názoru vyplývá, které činnosti nezvládá samostatně, již nespecifikuje, z jakých konkrétních podkladů vyplývá nezvládání konkrétních aktivit v rámci jednotlivých základních životních potřeb ve smyslu vyhlášky č. 505/2006 Sb., které konkrétní závěry posudkové komise týkající se jednotlivých základních životních potřeb a vyjádřené v posudku žalobce rozporuje, případně které konkrétní lékařské zprávy nebyly podle názoru žalobce při posudkovém hodnocení zohledněny (s výjimkou lékařské zprávy praktického lékaře, viz výše). Tvrzení žalobce předestřená v žalobě nepřinášejí žádné nové argumenty a žalobce pouze opakuje tytéž námitky, které byly uplatněny již v odvolacím řízení, a na něž bylo v odvolacím řízení již reagováno. Soud má za to, že z posudkového závěru posudkové komise MPSV i z rozhodnutí žalovaného vyplývá, z jakých důvodů nebyla závislost žalobce u sporných základních životních potřeb uznána. Pokud jde o základní životní potřebu mobilita, posudková komise i žalovaný zcela dostatečně a přesvědčivým způsobem zdůvodnili, že pro nezvládání základní životní aktivity mobilita nebyl shledán podklad v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, a to z důvodu absence postižení pohybového aparátu, dále bylo konstatováno, že neurologický nález je zcela minimální, bez průkazu závažné nestability, neurochirurgický nález – t. č. dobré usazení shuntu, stac. velikost cysty, oběhově kompenzován, bez závažné kachexie. Posudková komise tedy neshledala poklad pro neschopnost samostatné mobility, včetně chůze po schodech. Obdobně soud shledal zcela dostatečnými a přesvědčivými rovněž závěry ohledně zvládání základní životní potřeby orientace (žalovaný uvádí, že v oblasti smyslové sluch v normě, zrak korigován pro krátkozrakost, nově v 4/2013 zjištěn výpadek zorného pole levého oka a v obou horních kvadrantech při stejné úrovni zrakové ostrosti, přes progresi postižení se však nejedná o oboustrannou praktickou nebo úplnou nevidomost, nejedná se ani o těžce slabý zrak, rozsah postižení nedává podklad k závažnému narušení orientačních schopností), stravování (z posudkového závěru vyplývá, že žalobce je schopen výběru, vybalení hotové stravy, schopen sebesycení, není přítomna porucha hybnosti horních končetin), oblékání a obouvání (žalobce je schopen výběru vhodného oblečení, smyslové i mentální funkce pro oblékání jsou dostatečně zachovány, absence postižení hybnosti končetin, bez průkazu závažné nestability), tělesná hygiena (podle posudku je žalobce schopen samostatného užití sprchového koutu, příp. se sedátkem, nicméně není postižení pohybového aparátu ani průkaz závažné nestability, fyziologické funkce zachovány), péče o zdraví (žalobce má zachovány duševní kompetence pro schopnost dodržování léčebného režimu i fyziologické funkce).

Soud nezpochybňuje, že ne všechny aktivity základních fyzických potřeb žalobce s ohledem na svůj zdravotní stav zvládá zcela bez obtíží, je však nutné přihlédnout k tomu, že za neschopnost zvládání základní životní potřeby se pro účely přiznání příspěvku na péči podle ust. § 1 odst. 4 prováděcí vyhlášky č. 505/2006 Sb. k zákonu o sociálních službách považuje takový stav, kdy porucha funkčních schopností dosahuje úrovně úplné poruchy nebo poruchy těžké, nikoli jakákoli porucha funkčních schopností.

Soud uzavírá, že posudek PK MPSV ze dne 17. 7. 2013 naplňuje požadavky úplnosti, přesvědčivosti a celistvosti, které vyplývají z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. např. rozsudek ze dne 23. 9. 2009, č. j. 4 Ads 57/2009-53, dostupný na www.nssoud.cz), a proto soud stejně jako žalovaný dospěl k závěru, že v řízení bylo prokázáno, že žalobce vyžaduje z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu každodenní pomoc, dohled nebo péči při 2 základních životních potřebách (osobní aktivity, péče o domácnost), podle ust. § 8 zákona o sociálních službách však není považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby, jelikož podle ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona o sociálních službách se osoba

starší 18 let věku považuje za závislou na pomoci jiné osoby, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat alespoň tři základní životní potřeby.

Krajský soud na základě shora provedeného posouzení žalobních námitek dospěl k závěru, že nejsou důvodné, a proto žalobu podle ust. § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, nárok na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci neúspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení nemá a žalovanému v souvislosti s tímto řízením žádné náklady nad rámec jeho běžné úřednické činnosti nevznikly.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 6. srpna 2014

JUDr. Jana Kubenová, v. r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:

Marie Šeregelyová